

NYHETER OM EU

NYHETSBREV FRÅN FOLKRÖRELSEN NEJ TILL EU ■ FEBRUARI 2007

Det svenska presstödet hotas av EU

Förra sommaren beslutade riksdagen att ändra presstödet med stöd av alla partier förutom moderaterna och folkpartiet. Även centern och kristdemokraterna ställde sig bakom beslutet. Bland annat skulle stödet till storstadstidningar som Svenska Dagbladet och Skånska Dagbladet minska. Övriga tidningar med driftstöd skulle få en uppräknings med 10 procent. Efter riksdagsvalet i september meddelade Sveriges mest kortvariga kulturminister, moderaten Cecilia Stegö Chilò, att hon inte tänkte verkställa beslutet. Skälet till detta uppgav kulturministern vara att en tjänsteman vid näringsdepartementet den 20 september – tre dagar efter det svenska valet – fått besked av en tjänsteman vid EU-kommissionen att kommissionen inte godtog uppräknings av presstödet och att kommissionen dessutom tänkte påbörja en granskning av det svenska presstödet förenlighet med EU-rätten. Om Sverige genomförde beslutet skulle de tidningar som erhöill uppräknat stöd bli skadeståndsskyldiga, enligt ett av EU-tjänstemannen framfört hot. I höstens budgetproposition sköt den nyvalda borgerliga koalitionsregeringen upp förändringarna av presstödet. Motivet var att EU-kommissionen ska granska om det svenska presstödet strider mot EU:s regler om statsstöd. Granskningen beräknas vara klar tidigast i sommar. I mitten av december granskade riksdagens konstitutionsutskott, KU, regeringens kontakter med EU-kommissionen. KU-ledamöterna efterlyste skriftlig dokumentation om varför EU-kommissionen vill inleda en granskning av presstödet och även varför kommissionen hotat med skadestånd om inte riksdagsbeslutet sköts upp. KU-ledamöterna fick till sin förvåning höra av näringsdepartementets hand-

läggare att någon skriftlig dokumentation inte finns och att kommissionen inte ens vill bekräfta att den inlett en granskning, eftersom kommissionen anser att det hela rör sig om informella samtal på tjänstemannanivå. Presstödet har funnits sedan i början av 1970-talet. Det består av två delar, driftstöd och distributionsstöd, och uppgår till drygt en halv miljard kronor. Ett sjuttioal dagstidningar erhåller idag presstöd. Många av dem skulle inte överleva om presstödet drogs in. Tillsammans har de presstödda tidningarna omkring en miljon läsare. Regeringen är splittrad i frågan om presstöd. Folkpartiet vill avskaffa det och använda pengarna till att finansiera ett avskaffande av reklamskatten. Inget av de tre andra regeringspartierna stöder förslaget. Enligt Cecilia Stegö Chilòs efterträdare Lena Adelsohn Liljeroth (m) är presstödet ett viktigt instrument för mångfalden på mediemarknaden. I december fick professorn i medieekonomi Karl Erik Gustafsson i uppdrag av regeringen att analysera presstödet effekter på tidningsbranschen och hur tidningsmarknaden utvecklats. I mitten av februari levererade han en 60-sidig rapport som landar i slutsatsen att "om presstödet togs bort skulle samtliga andrahands-tidningar på kort tid försvinna". Rapporten är enligt uppgift på väg till EU-kommissionen. Men även om regeringen nu förefaller agera för att rädda hela eller delar av det svenska presstödet kvarstår en rad frågor: Hur kan det komma sig att en svensk regering anser sig ha rätt att överpröva ett riksdagsbeslut på så lösa grunder? Ett riksdagsbeslut som dessutom handlar om så viktiga ting som villkoren för yttrandefriheten och mångfald i opinionsbildningen?

Det enda beslutsunderlag den svenska regeringen haft för att återkalla ett av riksdagen fattat beslut är en kortfattad dagboksanteckning från ett informellt samtal som förts mellan två politiskt oansvariga tjänstemän. En anteckning vars sakliga innehåll kommissionen dessutom inte vill bekräfta skriftligt. Varför krävde inte regeringen att kommissionen bekräftar och motiverar varför den vill ifrågasätta det presstöd som funnits alla de år Sverige varit medlem i EU? Varför meddelade regeringen inte helt sonika att utan en formell, skriftlig motivering, som undertecknats av en ansvarig EU-tjänsteman, finns inga skäl att överhuvudtaget pröva frågan? Det är ingen nyhet att EU-byråkratin försöker tillskansa sig makt över allt fler samhällsområden. Men att Sverige har en regering som inte förmår försvara beslut som fattas med bred majoritet i riksdagen mot anslag från EU-byråkratin är en djupt oroande nyhet.

"Ny statsrättslig ordning"

Martin Lindblom, politisk redaktör på LO-tidningen, manar riksdagen att inte överlåta mer beslutsrätt till EU. Enligt Lindblom öppnar den bordlagda EU-konstitutionen för "en ny statsrättslig ordning där EG-rätten ges principiellt företräde framför all nationell rätt", och han uppmanar Sverige att inte underteckna konstitutionen utan att "ha klargjort vår suveränitet" inom ett antal områden. "Svenska politiker deltar i EU-samarbetet med en underlig blandning av godtrogenhet och flatthet. Svenska väljare misstror EU därför att de misstror våra politikers förmåga att sätta en gräns för överstatens expansion", skriver Lindblom.

Cypern vill ansluta sig till euron

Nyligen mottog kommissionen en begäran om att granska huruvida Cypern uppfyller kraven för att ansluta sig till euron från den 1 januari 2008. Granskningen går ut på att kontrollera om Cypern uppfyller de så kallade konvergenskriterierna om låg inflation, sunda offentliga finanser, stabil växelkurs och låga räntor. Resultatet av granskningen ska presenteras i så kallade konvergensrapporter i mitten av maj, en från kommissionen och en från Europeiska centralbanken. Om Cypern uppfyller kraven kan ett förslag om anslutning till euroområdet diskuteras av stats- och regeringscheferna i samband med Europeiska rådets möte i juni, varefter ministerrådet kan fatta det slutliga beslutet, meddelade kommissionens taleskvinna Amelia Torres vid en presskonferens. Cypern skulle i så fall bli det fjortonde EU-landet som ansluter sig till euron. Vid årsskiftet blev Slovenien det trettonde och det första av de nya medlemsländerna att ansluta sig.

Regeringen säger ja till utländsk polis i Sverige

Justitieminister Beatrice Ask säger ja till att utländsk polis ska kunna ingripa på svensk mark. Förslaget om att ett lands polis ska kunna ingripa på annat EU-lands mark ingår i ett omfattande polissamarbete som finns mellan några av EU:s medlemsländer. Samarbetet är nu tänkt att gälla alla EU:s medlemsstater. Nyligen sa justitieutskottets socialdemokratiska ordförande Thomas Bodström i Ekot att socialdemokraterna kommer att stoppa ett sådant förslag. Socialdemokraterna kan ensamma stoppa förslaget eftersom det handlar om att lämna över makt till annat lands myndighet. Då kan ett parti som har en fjärdedel av riksdagens ledamöter sätta stopp minst fram till nästa riksdagsval år 2010. Men när justitieminister Beatrice Ask rådgjorde om polissamarbetet med riksdagens EU-nämnd hade socialdemokraterna enligt henne inga invändningar.

– Nej, inte mot att Sverige ska vara aktiv och delta i det arbetet och inte kräva eller begära att någon del ska flyttas ut, säger Beatrice Ask. Men Thomas Bodström vidhåller att socialdemokraterna kommer att säga nej.

EU ska översätta till svenska

Regeringen har efter påtryckningar från riksdagen begärt att EU-kommissionen ska översätta alla viktiga dokument som har betydelse för riksdagens behandling. Det framgår av ett skriftligt svar från EU-minister Cecilia Malmström (fp) på en fråga från riksdagsledamoten Christina Axelsson (s). Bakgrunden till Axelssons fråga är att riksdagens utskott från årsskiftet ska börja arbeta med viktiga EU-frågor redan när de är på planeringsstadiet. Det vill säga när EU-kommissionen kommer ut med sina så kallade vit- och grönböcker. Det som fick Christina Axelsson att begära besked i översättningsfrågan var att kommissionens grönbok om havspolitik som ska behandlas av trafikutskottet endast fanns översatt i sammanfattat skick något som riksdagsledamoten inte ansåg vara tillräckligt.

Tyskland vill utöka polissamarbetet

EU:s ordförandeland Tyskland vill utveckla polissamarbetet inom EU genom att bland annat öka möjligheten att ta del av olika länders straffregister. – Tyskland har redan ett samarbete med Frankrike, Belgien och Spanien där man utbyter straffregister med varandra. Det underlättar rättvisans gång, och jag kommer att jobba hårt för att under det tyska ordförandeskapet göra detta utbyte möjligt mellan fler medlemsländer, säger Tysklands justitieminister Brigitte Zypries till tidningen Der Spiegel.

Ny talman i EU-parlamentet

Den tyske kristdemokraten Hans-Gert Pötering är ny talman för EU-parlamentet. Pötering fick 450 av 689 avgivna röster i parlamentets val i mitten av januari. Näst flesta röster, 145, fick en av ledarna för den gröna

gruppen i parlamentet, Monika Frassoni.

Det var ingen överraskning att Pötering avgick med seger. De två största partigrupperna i EU-parlamentet – kristdemokraterna och socialdemokraterna – delar sedan länge broderligt på posten som talman. Socialisten och spanjoren Josep Borrell satt de två och ett halvt åren och Pötering ska leda parlamentet fram till nästa parlamentsval, 2009.

Fler id-kontroller inne i landet

När samarbetet i Schengenområdet växer satsar polisen på skärpt kontroll av utlännningar inne i landet. Nästa år kan Schengen omfatta 26 länder. – Då måste man kompensera med kontroller inne i landet, säger Kenneth Mandergrahn vid Rikspolisstyrelsen. Vid trafikkontroller kan polisen kräva fram pass eller id-kort som jämförs med Schengenregistret över brottslingar. När Sverige anslöts till Schengen argumenterade förespråkarna dels att gränskontrollerna inte längre hade någon funktion, dels att de avskaffade kontrollerna skulle öka friheten. Kenneth Mandergrahns uttalande visar att dessa argument var och är falska.

Sverige vill att EU förbjuder fosfater

Sverige och sex andra medlemsländer kräver i ett brev till EU-kommissionen att fosfater avvecklas i tvätt- och rengöringsmedel inom EU. Kemikalieinspektionen (Kemi) utredde på uppdrag av förra regeringen ett totalförbud av fosfater i Sverige, men inspektionen kom nyligen fram till att miljöskälen inte var tillräckligt starka. Något som fått kritik. Kemi föreslog istället förbud mot fosfater enbart i hushåll med enskilda avlopp. Den nya borgerliga regeringen sätter nu sitt hopp till EU. – Gemensamma regler är nödvändiga för att minska problemen med övergödningen, säger miljöminister Andreas Carlgren. Sverige är efter Polen det land som släpper ut mest fosfor i Östersjön och flera länder i EU har redan, eller lagt förslag på, totalförbud av fosfater.